

SHEMS FRIEDLANDER

KIŞ HASADI

Bob Dylan'dan Mevlânâ'ya

EVFİ
KİTAP

2.
BASKI

ÖNSÖZ

G ençliğimi bilenlerden birkaç âdemoğlu kaldı hayatta; ben doğduğumda gezegende olan ve hâlâ sokakları arşınlayabilenlerin sayısı da azaldı. Fark ediyorum ki hayat tecrübem arttıkça uzunluğu kısalmış. Alınan her nefes hayatımı artırmaya değil, sadece bir nefes daha azaltmaya yaradı. İstanbul’daki Sufi Kitap, benden bir hatırat yazmamı istediğinde tereddüt etmişim. Her bir hayat eşsiz, kendi içinde biricik olmasına rağmen, başkalarına ille de enteresan gelmek durumunda değildir. Gerilere baktığımda gördüm ki nice farklı gelenekten çok sayıda manevi rehber tanımışım; nur ve enerji yahut feyz dolu olan erkekler ve kadınlar ve elbette aşk u muhabbet... Onlar ki bu vasıfları can-ı gönülden başkalarına da aktardılar; işte asıl onların hikâyeleri başkalarına enteresan gelebilirdi. Görevi kabul ettim ve mazimin okyanusunda hatıralara bir olta attım... Boston, Massachusetts’teki çocukluğum geldi aklıma. Sanat Okulu’ndaki senelerime gittim. *Boston Record-American* için muhabirlik yaptığım zamanı hatırladım. Gurdjieff’in “İş”ini, Swami Muktananda’nın uçuş derslerini ve Lama Chimi’nin katlanmış kâğıdını hatırladım. Şeyh Muzaffer Efendi, Safer Baba ve semazenleri... Müzikler ve rayihalar eşlik etti bu hatıralara... İstanbul geceleri, Kahire günleri ve sayfalara not düştüğüm daha nice hatıralar...

Bu hatıraların hiçbirisi vuku bulma sırasına göre ortaya çıkmadı. Sanki seksek oynuyormuşum da bunlar yeri geldikçe atılmışlar kendilerini önüme...

Hayatımın gözle görünmez yumağında birbirlerine bağlı olmalarına rağmen, yaşadığım her olay özeldi ve geleceğe ait bir ihtimale gebeydi, ânı ifade edip de gelecekten mahrum, donuk bir fotoğraf karesinin aksine...

Bu kitap, içindeki çok sayıda hatıra gibi, kronolojik bir sıra takip etmiyor, ama olaylar benim kendi içimde işleyen zamanın sürekliliğine hep bağlı... Geçmişe dair düşüncelerime çok benzer şekilde bu hatıralar, bir adama ait yapbozun parçaları gibi hayatımın zaman tüneline zıplayıp geldiler. Bir aynanın yerde yatan binlerce kırık parçası gibi, her bir bölümden bütünün bir parçası yansıyor.

645 Milyon Nefes

Bunlar, hatıralarımın tarlasındaki kış hasadı esnasında, hayat sahnemde duran birbirinden bağımsız izlenimler; oyuncular, sahnenin aydınlık ve karanlık yerlerinden net ve bulanık anlar, solgun ve capcanlı görüntüler olarak girip çıkarlarken şu mevcut âna boğuk dualar olarak yansıyorlar yahut birbirine geçmiş görüntüler olarak...

Sağlıklı büyümeleri için ağaçları budayan, işine azimle sarılmış bir çiftçi gibi hayatımda tohumların ekildiği yerleri aradım ve baktım bir meyve zuhur etmiş mi... Hiçlikten erken bir yaşta haberdar oldum, fakat mevcut azıcık hayat tecrübemle o boşluğu zikrullah yerine dünya oyuncaklarıyla doldurdum.

Hayal dünyamda görünmez şehirler ziyaret ettim ve insanlığın düşmanlarına yaptıklarını ödetecek silahlar olarak şiir ve sanatı kullandım. Aldığım yaklaşık 645 milyon nefes içinde kaç tanesi şuurluydu, kaçında Allah'ın ismi var? Eminim ki çok çok azında...

Mürşitler der ki, içinde Allah'ın adı olmayan bir nefes israf edilmiş bir nefestir. Bu kıymetli hayatın ne kadarını çarçur ettim, hülyalara verdim, teşvişlere boğdum, saçma yahut zehirli düşüncelerle doldurdum? Ben de dünya hayatının kırıp geçirdiği bir kişi olarak mı yazılacağım? Mânâdan yoksun, yani yaşanmamış hayata sahip bir kişi... Yoksa hâlâ bir ümit ışığı var mı? Uçup giden ateşböceğinin ardında bıraktığı ışık izi kadar olsun...

Mürşitler, insanın ömründe bir kere “Lâ ilâhe illallah” demesinin Cennet'e girmek için kâfi geleceğini söylerler bize. “Lâ ilâhe illallah” bir nefese sığıyor. Ama dilde kalmış bir şekilde değil; kalbin en derin kısmından, vücuttaki her bir zerre, her bir hücre alev alarak, tıpkı ateşböceği gibi...

Belki de Allah'ın isminin hangisinde saklı olduğunu bulabilmek için bize 645 milyon nefes veriliyordur.

Düğün Gecesi/Şeb-i Arûs

Anadolu, 1972 kışında buzları kucaklamak gibidir. Konya soğuk... Ancak Mevlânâ Celâleddin Rûmî'nin binlerce âşığı, onun “düğün gecesini” ihya etmek için dünyanın çok farklı yerlerinden geliyorlar. Semazenler, –Hz. Mevlânâ'nın bundan 700 küsur sene evvel Sevgili'sine kâmilten kavuştuğu– 17 Aralık'a kadar her gece âyîn-i şerif icra ediyorlar.

Ben New York'tan gelmişim. Yüz bin trafik lambasının bulunduğu şehirden Konya'ya; Türkiye'nin ortasında ve sadece bir tane trafik lambası bulunan o küçük şehre... O zaman bundan haberim olmasa da bu seyahat benim hayatımı değiştirecekmiş meğer...

New York'tan bir arkadaş, Sâlik, yoldaşım, refikim... İstanbul'un o zamanlarda eski, loş ve kirli olan Yeşilköy Havalimanı'nda bavullarımızla boğuşuyor; sonra Üsküdar'a, Mevlevî müzisyen Nezih Uzel'in evine doğru yola revan oluyoruz. Nezih'le bu olaydan yakın bir zaman önce, semazenler New York'tayken tanışmıştım.

Gecenin ayazı içine işleyen İstanbul evleri odun veya kömür sobasıyla ısıtılıyor. Nezih, Konya'daki Mevlevî mukabelesinde bendir vuracak. Sadettin Heper kudümzenbaşı olacak, âmâ hafız Kani Karaca Nat-ı Şerif okuyacak, Kudsi Erguner ile Aka Gündüz ney üfleyecek. Usta neyzen Ulvi Erguner'in ise son seması... Onu yiyip bitiren kanserden dolayı yüzü bandajlar içinde...

Sirkeci Garı'ndan Konya'ya hareket edecek gece trenine biniyoruz. “Demir at” takır tukur işleyerek; yer yer karla kaplı, loş Asya manzaralarının arasından ilerliyor.

Buz kesmiş bir sabahın erken saatlerinde şehre varıyor ve Hz. Mevlânâ'nın türbe-i şerifinin bulunduğu Mevlana Caddesi'nin hemen alt tarafındaki Şahin Hotel'de oda tutuyoruz.

Ertesi gün, beraberinde paltolu ve yuvarlak beyaz şapkalı dört adamın eşliğinde Şahin Hotel'in lobisine heybetli bir zat giriyor. Lobide o anda bulunan bütün dervişler koşarak elini öpüyorlar.

Ben de onlara katılıyorum. Bu gelen Şeyh Muzaffer Efendi el-Halvetîyyü'l-Cerrâhî; yanındakiler de İstanbullu dervişlerinden başkası değil.

Hazret'i selamlıyorum, o da beni selamlıyor ve işte ne oluyorsa orada olup bitiyor. Bir anda... O gece semadan sonra Konya'daki bir evde özel bir zikir meclisi kuruluyor. Yetmiş küsur insan küçücük, sıcak bir odaya istiflenmiş durumda... Fırın gibi ısınmış duvarlardan birine preslenmiş olarak duruyorum ben de. Şeyh Efendi ve dervişlerinden birkaçı yerde kurulmuş bir halkanın içinde diz üstü oturuyorlar, etraflarında da Mevlevî mutribından birkaç can ayakta duruyor.

“Saatlerce bu şekilde kalamam.” Bunu yapmaya beni teşvik eden saik nedir bilemiyorum, ancak aniden halakaya yöneliyor ve Muzaffer Efendi ile halifesi Safer Baba'nın arasına dizlerimin üstüne çöküveriyorum. Davet edilmiş değilim, ama yine de hazretleri biraz kenara iteliyor ve aralarına oturuyorum. Zikir başlıyor ve Allah'ın esmasını tekrar ediyorum; salınıyorum, sallanıyorum, bunlar bana çok tabii geliyor. Hatta öyle ki zikir bir parçam hâline geliyor. Ruhum evine, ocağına kavuşmuş gibi...

Erkeklerden oluşan zikir halakası değişik usullerde birkaç saat süren uzun bir zikr-i şerif icra ediyorlar. Kalbim nurlarla yıkıyor. Zikrin nihayetinde, o kudsi atmosferde Şeyh Efendi dönerek bana bakıyor ve, “Sen de bizim gibi zikrediyorsun,” diyerek gözlerimden öpüyor. “İstanbul'a gelip beni görmeni istiyorum. Ben bir hafta daha Konya'dayım.”

Tam olarak nereye, ne zaman giderek onu göreceğimi ihtimamla yazıyor. “İnşaaallah, orada olacağım.” Rus göçmeni bir anne-babanın Amerika'da eğitim almış bu oğlunun, Hz. Mevlânâ'nın âdetâ mânâ laboratuvarı olan kadim şehir Konya'da, 1972'de bir zikir halakasında bir şeyhin karşısına oturmuş hâlinin görüntüleri kimin rüyasında zuhur etmiş olabilirdi ki?

Dünya Sahnesindeki Ahvalden Bazısı

Yeni bir araba 1940 senesinde 890 dolara, yaklaşık dört litrelik bir süt şişesi ise 10 cente satın alınabiliyordu. Amerikan Başkanı Franklin Delano Roosevelt savaşla ilgili yetkiler talep etti ve savunma harcamalarında kullanılmak üzere daha yüksek vergi alınması çağrısında bulundu. İngiltere domuz pastırması, tereyağı ve şekerli karneye bağladı. Suudi Arabistan henüz sadece sekiz yaşında bir ülkedydi. İsrail yoktu. Saddam Hüseyin üç yaşındaydı, Muammer Kaddafi ise henüz doğmamıştı. Mustafa Kemal Atatürk öleli birkaç sene olmuştu. Irak, Mısır, İran, Libya ve Suudi Arabistan'ı krallar yönetiyordu. Televizyon diye bir şey yoktu. Pablo Picasso “Guernica” tablosunu yapmıştı. Cincinnati Reds Dünya Serisi’ni kazanmış ve Joe Louis ağır sıklet boks şampiyonu olmuştu. İşte benim dünya sahnesine girdiğim seneden bazı ahval...

Göklerde Doğum

Sophie, New York City’nin 8. Cadde, 59. Sokağı’ndaki Medical Art Center Hastanesi’nin temiz çarşılarında uzanmış, yatıyor. Kolaylıkla bir ofis yahut apartman zannedilebilecek yüksek katlı, kırmızı tuğladan binanın üst katlarından birinde... Ben gökyüzünde doğdum. Doğumun farkındalık kanalından geçerek bilinmeyen bir dünyanın bilinç okyanusuna daldım ve Sophie açlık yüzü görmemem için her tedbiri aldı. Bana “İra” [okunuşu “Ayra”] adını verdiler ve hayatımın ilk 25 senesinde ve ondan sonra da uzunca bir süre bazı arkadaş ve akrabalarca bu isimle çağrıldım. Babam Sam elektrikçiler birliğine üyeydi ve bu sayede iyi bir yaşam standardını garantilemişti. Brooklyn, New York’ta iki sene oturduktan sonra ebeveynlerim Boston’a, Roxbury denilen bir semte taşındılar.

Annem Rus bir balerine benziyordu, ama modern bir dansçı gibi yürüyordu. Parlak siyah saçları ortadan ayrılmış ve başının arkasında bir topuzun içine sıkıca tutturulmuştu. Saçını ömrünün

her gününde o şekilde topladı. Kulaklarında da hep yaklaşık bir çeyreklik kadar boyu olan altın çingene halka küpeleri olurdu. Alnının ortasında, Hint kadınların evlilik nişanesi olmak üzere “kumkum” denilen kırmızı bir tozdan ufak bir nokta kondurdıkları yerde, doğum izi vardı. Adı Sophie’ydi, ama herkes ona Sonya diyordu. Anlattığım zamandan 20 yıl kadar evvel annem Montreal’de annesi ve kız kardeşleriyle yaşıyordu. Babası uzun yıllar önce Rusya’da ölmüştü. Askeriyeye et satıyormuş, Çar düşürülünce o da tutuklanmış.

“Onu tutukladılar. Komünistler birini tutukladıklarında o kişiden bir daha haber alamazdın, bilirsin işte, onu öldürürlerdi. Babam eve dönmezse muhakkak ölmüştür diye düşünecektik. Sonra bir şekilde kendini tutuklayanlara birtakım mallar vermiş, onu serbest bıraktılar. Hapisteydi. Çıktığında cildi griydi. İyi bir adamdı. Saçları tamamen beyazdı. Hasta oldu. Babam öldü ve komünistler bizim de evraklarımızı topladılar. Böylece babamsız buralara geldik. Babamın bir general olmadığını gördüler; babam onlardan değildi. Bir arkadaşımızın, hapishanenin arkasında bir evi vardı, oraya giderdik. Tutukluları bahçeye nasıl saldıklarını seyrederdik. Babamı da orada görür ama hiç ses etmezdik ki bizi fark etmesinler. Kazaklar her hafta sokağa dökülüp dans ederek şarkılar söylediklerinde biz de babamı bulmak için koştururduk. Ana caddede Siyah Gömleklerin bulunduğu özel bir yer vardı. Evet, hatırlıyorum ama neden hâlâ hatırladığımı bilmiyorum.”

At toynaklarının Arnavut kaldırımlı sokaklardaki tıkırtıları Sophie ve kardeşlerinin yatağın altına saklanmalarına sebep olmuş. Aile, Halifax’a giden bir gemiye binene kadar Kazaklardan saklanmış, sonra da Montreal’e yerleşmişler.

Annemin babası, altı çocuk doğurmuş bir Rus hanımla evliydi. Arada bir yerde ikiz erkekler varmış. Biri daha bebekken boğulmuş; kendisini emziren kadın uyuyakalmış, o bilinçsiz hâlinde güçlü köylü kollarıyla bebeğin sırtını göğsüne doğru bastırmış ve ikizlerden biri kadının kocaman göğsünden kendini kurtaramayarak

boğulmuş. İkizlerden diğeri 18 yaşında, yüzerken Karadeniz'in dalgaları tarafından yutulmuş; suyun kuvvetinden bağırsağı dolanmış ve nihayet tamamen nefessiz kalmış. İkisi de ak saçlara tarak sürememişler.

Dedemin hanımı çocuklarından beşinin doğum kanalından geçerek dünyaya çıkışlarına şahit olmuş. Altıncı çocuğu bilinç okyanusuna çıkış yolculuğunu gerçekleştirirken ölmüş. Devrin bir âdeti olarak kocası Ethel ile, yani kaybettiği eşinin küçük kız kardeşi ile evlenmiş ve o da altı çocuk dünyaya getirmiş. İşte onlardan biri benim annemdi. Bunların hepsi yüz yılı aşkın bir süre önce olmuş hadiseler...

Babam 14'üneyken Moskova'da gönüllü itfaiyeci olmuş. Babamın, başında kaskı, üstünde üniformasıyla metal bir yüzeye basılmış resmi annemlerin evinde dururdu. Yakışıklı ve dobra bir adamdı. Yirmili yaşlarında batıya giden bir gemiye atlamış ve ablası Annie'nin peşinden giderek Kanada'ya yerleşmiş. Sam, Kanada'ya indiğinde hiç İngilizce bilmiyormuş, fakat Montreal-New York arasında işleyen bir trende sandviç satıcısı olarak iş bulmuş. Sandviçlerin adlarını ezberlemiş ve istendiğinde değiştirebilmiş, böylece de müşterileriyle iyi geçinmiş. Uzun saatler çalışıp para biriktirmiş ve ailenin hâlâ SSCB'de bulunan geri kalanına para göndermiş. Görünüşe bakılırsa kaderde bundan daha fazlası varmış. Bir gün trenden New York'ta inmiş ve ardına bakmamış. Brooklyn'de bir kuzenini bulmuş, bu kuzen ona evinin kapılarını açmış, elektrikliği öğretmiş ve nihayet ona da bir sendika kartı ayarlamış. Babam bu işten çok para kazanmış, araba almış ve bir sürü kadın girmiş hayatına. Ailesiyle vakit geçirebilmek için düzenli bir şekilde Montreal'i ziyaret etmiş.

Bu ziyaretlerden birinde Royal Dağı'nın eteklerindeki Montreal'de Esplanade Caddesi'nde bir arkadaşıyla yürüyormuş. Bin merdivenli ahşap evlerden birinin penceresinde güzel bir kadın varmış. Babam, elbet o zaman daha babam değildi, âdeta kadına

vurulmuş. Arkadaşı, o kadına ilgi duyup duymadığını sormuş. Cevap müspet olunca da, biraz mahcup, onu tanıdığını söylemiş. Meğerse arkadaşlarından birinin kız kardeşiymiş. Bir müddet beraber vakit geçirdikten sonra Montreal’de evlenip New York’a, sonra da Boston’a taşınmışlar. Askere gitmek için evden ayrıldığıı 1962’ye dek annem Sonya ve babam Sam’le yaşadım.

Aşktan Bıkarar Olmak

Yol ehli bir derviş günün birinde yürürken bir evin yanından geçmiş ve yukarı, pencereye doğru bakınca tasavvur edebileceği en güzel kadını görmüş. Kadının güzelliği dervişi mest etmiş ve bu cemâl tecellisini bir daha görebilmek ümidiyle aynı vaziyette, yukarı bakar bir hâlde kalakalmış. Günler haftalara dönmüş. Yağmurlu geceler ve soğuklar geçmiş. Kadın, dervişin cemâle muntazır nöbetini fark ettikten bir zaman sonra hizmetçisini gönderip dervişi yanına getirtmiş. Kadının güzelliğini görünce, dervişin kalbi yerinden çıkacak gibi olmuş.

“Gözlerin pencereme çivili, gece gündüz ayakta, neyin peşin-desin sen?”

“Güzelliğin beni aşk ile bıkarar eyledi.”

“Sen bana güzel diyorsan,” demiş kadın, “bir de kız kardeşimi gör; onun güzelliği yanında ben solgun çiçek kalırım. Hemen sağında duruyor.”

Adam sağ tarafına bakmış, fakat hiçbir şey görememiş. “Hiçbir şey göremiyorum,” demiş.

“Çünkü benim bir kız kardeşim yok. Bana gerçekten âşık olsaydın o tarafa dönüp bakmazdın bile.”

Bunu dedikten sonra kapıyı dervişin suratına kapatıvermiş. Allah’ı sevdiğimizi söyleriz de nazarımızı dünyadan bir türlü ayırmayız.

Radio Günleri

Roxbury'deki dairemizin 40'lı yılların tarzında yapılmış mutfakta babamla sıkça oturur, vakit geçirirdim. Ahşap sandalyelerde karşılıklı oturur, beyaz tezgâhın tam ortasında duran kahve-rengi masa radyosuna doğru eğilirdik. Babam sesi netleştirmek için radyonun arkasındaki büyük cam tüplerden birini hafiften sallardı.

Dizlerimiz neredeyse birbirine değerdi ve y zlerimiz radyoya dönük vaziyette, ben kulak kesilmiş olarak, Kahverengi Bombacı Joe Louis'nin, şu anda her cuma gecesi olarak hatırladığım sıklıkta, ağır sıklet şampiyonu olarak unvanını rakiplerinden korumasını dinlerken yüreklerimiz ümitle hoplardı.

Radio ceng verleri bir dakika dinlenir,   dakika d v ş rd . Bu bir dakika sırasında yardımcılar ve antrenörler boks rleri kendi köşelerinde temizler; maharetli, eli çabuk sağlık personeli ince iş yapan cerrah titizliğinde çalışırken King Gillette –bu bir isim, unvan değil– bize berbere gitmeksizin evimizin rahatlığında sinekkaydı tıraşı vadeden usturalar pazarlardı.

Hemen oracıkta, mutfakta, babamla g lgelerimizi kapıştırırken ve babam, gölge yumruklarımı savuştururken radyoya verdiğimiz dikkat de azalırdı. Kendimi tıpkı Joseph Louis Barrow gibi hissederdim.

Bunlar bizim radio g nlerimizdi. şampiyona dair en son izlenimim seneler sonra geldi. Joe Louis beyazların bölünmüş, ayrılıkçı dünyasında siyah bir kahramandı. Brocktonlu ağır sıklet boks r  Rocky Marciano hariç herkesi yendi ama yaşlanıp da bunalıma girdiğinde ve tekerlekli sandalyeye mahk m olduğunda bir insan tarafından değilse de *Internal Revenue Service (IRS)* [ABD Milli Gelirler Tahsil Dairesi] tarafından en sonunda gerçek bir mağlubiyete uğratıldı. Vergi Dairesi Joe'nun kazancını kuşa çevirdi ve şevkini ciddi şekilde kırdı.

Ne zamanki bundan birkaç sene sonra babam eve bir televizyon aldı, hayal gücüm zaafa uğradı ve heyecanlı sunucunun her

bir yumruğu tarif edecek derecede detaylı anlatımı da geçmişe gömülenler kervanına katıldı.

Artık cuma akşamları mutfaktaki ahşap iskemlelerden birini annemlerin yatak odasına taşıdım. Orada, New York taşrasından soğan yetiştiricisi Carmen Basilio’nun Carl “Bobo” Olsen ya da daha ziyade Sugar Ray Robinson olarak bilinen Walker Smith ile kapışmasını izlerdik; aralarındaki sıklet farkına bakmadan eşit şartlarda mukayese ettiğimizde Robinson, Harlem tarzında arkaya yaladığı saçlar kadar pürüzsüz hamleleriyle tarihteki en iyi boksördü.

Bazı cuma geceleri nereden geldiği belli olmayan yıkıcı bir bolo yumruğu yerleştiren siyah Kübalı Kid Gavilan’ı seyrederdik; yumrukları ete dalış yapan çelik bombardıman uçağı gibi inerti.

Diğer cumalar, kare ringi, bir bozuk paranın çevresini dolaşır gibi küçülten Emile Griffith’in maçlarını seyrederdik. Bunlardan birinde, Benny “Kid” Peret’in başına öyle sert bir yumruk indirdi ki Benny daha sonra lapaya dönmüş beyniyle hastanede can verdi; o darbeyi vurduğu maçı seyretmiştim.

Marciano ağır sıklet şampiyonuydu. Yangın musluğuna benzer yapısıyla dövüş için her gelenle kapıştı ve ringden her seferinde yenilgisiz ayrıldı. Roland LaStarza ondan 30 cm uzundu ve Rocky nakavt darbesini indiremedi. On bir raund boyunca Marciano, LaStarza’nın üst kollarını dövdü; on ikincide LaStarza ringe çıktığında ölü kollarını kaldıracak hâli yoktu. Rocky, kitap okuma melekenizi öldürmüş olabilecek bir balyoz vuruşuyla LaStarza’yı ringe serdi.

Boks şiddet içeren bir spordu, ama bir çocuk olarak babamın sevdiğini severdim.

Radyo benim temel eğlence kaynağımdı ve bana boksla ilgili hatıralardan çok daha fazlasını sunmuştu. Western Gunsmoke, Amos ‘n’ Andy ve Jack Benny’nin programını dinlerdim, ama hayatımın erken döneminin o günlerinde en sevdiğim, yumuşak sesli spikerlerin okuduğu gizemli tanıtımlarıyla dedektif programlarıydı.

“İşte geliyor. Caddede yürüyor. Ayaklar tartıya... 135 kilo. Şans, tehlike... J. Scott Smart, Şişman Adam olarak karşımızda,” veya “Dostsuzların dostu, kendisini düşman görenlerin düşmanı: Boston Blackie.” Fakat en sevdiğim şuydu: “Orient Lamont Cranston’da seyahat ederken insanların aklını nasıl karıştıracağıının sırrını öğrendi. İnsanların kalbinde ne tür kötü düşünceler pusuda yatmış bekler, Gölge bilir.”

Aklımda radyo, işte bu şekilde gençlikten çıktım.

On Parmağında On Marifet

Babam ne bir atletti ne de iyi bir iş adamı. O, on parmağında on marifet olan biriydi ve neredeyse her şeyi tamir edebilirdi, özellikle de model olarak kullanabileceği bir örnek varsa. O erken dönemde, ben daha çocukken, babam ailesini geçindirmek için mücadele veriyordu.

Demirden Akciğerler

Anneme bir paket Kent sigarası almak için dik bir yokuş olan Cheney Caddesi’nden aşağıya şişme lastikli Schwinn bisikletimle sıkça inerdim. Kent’in bir paketi 15 sent idi. Dönüşte derin derin nefes alırdım ve bazen Maple Caddesi’nden, iki tarafını ağaçların kapladığı yokuştan aşağı yürürdüm. Steven Fisher’ın evini geçene kadar nefesimi tutardım. Steven’in çocuk felci vardı, penceresinin önünden nefes almadan geçmenin beni de aynı akıbete uğramaktan koruyacağını zannediyordum. Bu hastalık, bizim çocukluk korkumuzdu. Halka açık havuzlara girmemize izin yok, hatta sinemaya gitmeye bile. Kalabalık yerlerden kaçırız. Herkes bilirdi ki ya demir gibi sağlam bir akciğerin olacak ya da hayatın kaymıştır. Steven gibi hasta olan diğerlerinin talihi yaver gitti ve tamamen iyileştiler. Beyzbol oyuncularını Ted Williams ve

Joe DiMaggio gibilere arkadaşlarım da ben de hayran olsak da gerçek kahramanımız, ilk başarılı çocuk felci aşısını geliştiren Dr. Jonas Salk idi.

Bisikletlerin tepesinde değilsek Cheney'den aşağı patenlerle kayar ve Maple Caddesi'ne keskin bir dönüş yaparken dengemizi korumaya çalışırdık. Cheney yokuşunu tamamen bitirip en sondaki Grove Hall'a kadar bisiklete binmek veya patenle kaymak tehlikeli olduğundan cesaret isterdi. Metalden yapılmış patenlerimiz ayakkabı tabanının kenarına takılır ve boynumuza taktığımız paten anahtarıyla sıkıştırılıp sabitlenirdi.

Çocukluk: Sis Perdesi

Babam muhtemelen talihsiz bir adamdı, fakat bir temmuz gününün uzunluğu kadar çok dürüsttü. Ben çocukken tuhafıye işine girmişti. Güney Boston'da bir dükkânı vardı. Ortağı Nat, emekli bir yüzbaşı ve aynı zamanda İkinci Dünya Savaşı kahramanlarındandı.

Okula gitmediğimiz cumartesileri kız kardeşim Vivian'la dükkâna giderdik ve babam bize sinema parası verirdi. Sonra beraber Oriental Sineması'na gider, tek film fiyatına iki film seyreder; matinelerce çizgi filmler, haber filmleri ve kahramanın her zaman zor bir durumda kaldığı soluk kesen diziler izlerdik. Film ne olduğunu bir sonraki bölümde öğrenme sözüyle kesilirdi. Bütün bunlar, tavanı yıldızların aydınlattığı bir semada hareket ediyor görünen dağınık bulutlarla süslü bir sinema salonunda olurdu.

Çocukluğumun kovboyları olan Tom Mix, Gene Autry (şarkı söyleyen kovboy), Roy Rogers (atı Trigger'ı doldurtmuştu ve odasında tutuyordu) ve Hopalong Cassidy gerçeküstü bir hâlde ekranda hareket ederek cumartesilerimi macera hayalleriyle dolduruyorlar ve böylece hakikatle arama çocukluğun sis perdesini çekiyorlardı.

Kömürcüler

Gençliğimin 1950'lerdeki kasvetli Boston sokakları bir önceki günkü yağmurun kokusunu taşırdı. Yeşilken güz mevsiminde kızaran, sararan ve turuncuya dönen milyonlarca yapraklarıyla akçaağaçlar yaşadığım sokağın iki tarafını kaplardı. Annem, birinci kattaki evimizin penceresinden, elinde bir inek çanı sallayarak beni ve kız kardeşimi boyalı sokaklardan akşam yemeğine çağırırdı.

Binalar o zaman kömürle ısıtılırdı. Zift karası kollarıyla kömürcüler tuğla binamıza ayda bir gelirlerdi. Kamyonun damperi kalkar ve metal oluklar vasıtasıyla açık bodrum camından içeri piramit şeklindeki kömür parçaları boşaltılırdı. Pencerenin kenarında oturur, yüzümü cama yaslar ve dikkatli bir şekilde kara kömürün aşığı kayışını inceleyerek, düşerken kopardığı gümbürtüye kulak kesilirdim.

Kanatlı Atlar

Sonunda babam dükkânı kapatmak durumunda kaldı. Ortağı Nat, pahalı kürkler taşıyan kamyonları gapsederken yakalandı ve hapse girdi. Babam onun ortaklıktan kalma borçlarını kapatmak için yıllarca ter döktü. Dürüstlüğü ceplerini hep boş tuttu, ama kalbini zenginleştirdi. Nat'le ilgili pek bir şey aklımda kalmamış, fakat bir keresinde bana bir çift profesyonel boks eldiveni hediye etmişti. Babam lisanslı bir elektrikçiydi ve iyi bir marangozdu, böylece Boston Sunday Globe'da açık artırmaya çıkan boş ve köhne dükkânları alıp ihya ettikten sonra yeniden satılığa çıkarma işine girdi. Roxbury'deki Dudley İstasyonu yakınlarında bir giyim mağazası olan eski bir arkadaşı ona dükkânın başına geçme teklifini yapana dek bu işi iki üç sene kadar sürdürdü. Sıkıntılı bir mahalleydi; öyle geceler olurdu ki serseriler veya keşler, kaburgasına bir namlu batırarak dükkânın kasasını açmaya zorladıklarından babacığım kül gibi bir yüzle eve gelirdi. Kasada nakit bulunduğu zamanlarda dahi miktar az olurdu, fakat uyuşturucu bağımlıları kanatlı atlar

hayal ederler; ‘dertlerine deva’ olacak doz için yapmayacakları şey neredeyse yoktur. Tabanca olayından sonra annem her gece salon camına kamp kurar ve babamın eski Plymouth sedan arabasının caddemizin köşesinden dönmesini beklerdi.

Bir Avuç Yeşil Dolar

Gençliğimden çok sayıda karakter, artlarında tekrarlarını bir daha asla göremeyeceğim benzersiz olay örgüleri bırakarak geçti. Jerry Sutter sıırım gibi, sert bir çocuktur. Kanunla başı birkaç kere belaya girince donanmaya katılmak zorunda bırakılmıştı. Kollarında donanma dövmeleleri ve avucuna yeşil dolarlar sıkışmış olarak düzenli bir şekilde izinlerinde mahalleye dönerdi. Jerry beni severdi, bu sayede otomatik olarak bir korumam olurdu, çünkü sokak kavgasından hiç haz etmeyen sıska bir çocuktum. Ama hayal gücüm nice muhayyel sokak savaşlarında bana hizmet etmiştir. Jerry bir kavgada tekmesiyle hasmının gözünü yuvasından çıkarttığı anda oradaydım. Pek az kişinin onunla dalaşacak cesareti vardı. Zannedersem sonradan ya Deniz Kuvvetleri’nde kaybolup gitmiş yahut hapse düşmüştür. Jerry’yle tamamen koptuk. Ama daha nazik arkadaşlarım da yok değildi. Caddenin karşısında oturan Barry’nin ailesi herhalde varlıklıydı; zira onların evi mahallemizde televizyonun ilk girdiği evdi. Babası resmî bir işte çalışıyordu ve bir de, şimdi hayal meyal hatırladığım, Kenny isminde bir ağabeyi vardı.

On dört yaşımdan beri çalışıyordum. İlk işim Boston’daki Cable Yağmurluk Fabrikası’nın bodrumunda cumartesi sabahları yağmurluk paketlemek ve paketleri büyük karton kutulara yerleştirmekti. Sonra da kutuları manuel ciltleme makinesiyle sabitledik. Bu alet, kutuları metal şeritlerle birbirine bağlıyordu.

Ânın Müceddidleri

Roxbury’deki Maple Caddesi’nde sokak beyzbolu oynuyorum; park etmiş arabaların kenarları ve lağım kapakları sayı kalem

ve fırlatıcı tümseğim, kısa kesimli bir çalı süpürgesi de sopam... İsabetli bir vuruştan sonra eski bir Buick'in çamurluğu ile savaştan kalma bir tankı andıran –arabaların ornitorenki de diyebiliriz– 1948 model bir Kaiser'in farları arasında koşturursunuz. Oyun icat ederdik. Ânın müceddidleri–yenilikçileriydik. Yüksekçe sıçrayan pembe bir top patlarsa oyuna yine de devam eder, yarım topla oynardık. Üzerinde beyzbol oyuncularının yahut İkinci Dünya Savaşı'ndaki savaş sahnelerinin resimlerinin olduğu kartlar biriktirirdik. Bazen bu kartların üstüne mum sürerdik, böylece kaldırımın üstünden kırmızı tuğla duvara doğru fırlattığımız kartlar havada daha iyi süzülürdü. Kartı duvara en yakın düşen kazanır ve öbür oyuncunun kartlarını kapardı. Bu oyunda Dickie Freeze'in eline kimse su dökemezdi.

Her çocuğun bahçıvan kotunun ön cebine cuk oturan katlanır çakısı olurdu. Onları toprak zeminde bölgelerimizi çizmek için kullanırdık. Bir bilek hareketiyle çakımızı toprağa fırlatır ve saplandığı noktadan itibaren bir çizgi çizerek yeni sahiplendiğimiz toprağın sınırlarını belirlerdik. Seneler sonra öğrendim ki yetişkinler Ortadoğu'daki ülkelerin sınırlarını belirlerken benzer şeyler yapıyorlarmış.

Sophie'nin Oyunu

Sophie Roxbury'deki evin mutfak masasında oturmuş, iskambil falı açıp düşünceleri arasında geziniyor. İki çocuğu var: kız kardeşim ve ben. Çocukluğunu geçirdiği Kuzey Moskova'daki Kremençuk'tan çok uzaklarda yaşıyor. Ağzında tuttuğu küp şekerin içinden geçen çayını uzun, şeffaf bir bardaktan yudumlarken, iskambil kartlarını sütundan sütuna sürmesini seyrediyorum.

Beyzbol topu gibi sol elinde tuttuğu ve soyma bıçağı ile kestiği çiğ soğanı yiyor. Onu kalın bir dilim koyu çavdar ekmeği izliyor. Rusya'dan kalma âdetler...

Tasavvufa Dair İlk Dersim

Tasavvufla ilk tanışmam 12 yaşında, hayatımın geri kalanını etkileyecek iki mısralık bir şiir okurken gerçekleşti. Gençliğimin ilk dönemi, bütün ergenliğim, üniversite yıllarım ve sonraki nice sene boyunca aklımda kaldı bu beyit. Şu kadarcık: “Ayakkabılarım yok diye üzülüyordum. Ayakları olmayan bir adamla karşılaşana dek.” Şiirin altında “Lâ Edrî (Anonim)” yazıyordu. Seneler sonra, yirmili yaşlarımın sonunda, karşılaştırmalı dinler çalışırken şiirin İranlı mutasavvıf şair Hafız’a ait olduğunu öğrendim.

Et ve Sebzeler

Nasreddin Hoca’nın karısı şikâyet edip duruyormuş. “Gördüğüm tek et kasaptakiler ve gördüğüm tek sebze de manavın raflarındakiler!” “Şükret be kadın!” demiş Hoca; “Ya bunları göreceksin gözün olmasaydı?”

Roxbury Memorial Lisesi’nin Duvarları

Rhythm & Blues ve Rock’n Roll 1950’lerin müziği idi. On yılın en büyük müzik olaylarından biri Shawmut Tiyatrosu’nda gerçekleştiğinde, Boston’ın bir semti olan Roxbury’de yaşayan bir gençtim. Elvis-öncesi dönemdi ve sahnede Chuck Berry, Little Richard, The 5 Keys, Big Joe Turner, Fats Domino ve diğerleri vardı. Koridorlarda dans ediyor ve şarkı sözlerine bağırarak eşlik ediyorduk; bu şarkılara şimdi “Golden Oldies” (Altın Eskiler) deniyor. Müzik tarihi yazılıyordu orada. Sesin kemiklerime nüfuz ettiğini hissediyordum.

Roxbury Memorial Lisesi’ndeki senelik yetenek yarışmamız Boston’da acayip derecede popülerdi, çünkü bizim öğrenciler,

konu Blues ve Rock'n Roll çalıp söylemek olunca, en iyinin de iyisiydi. Irkçılık vardı, ama Roxbury Memorial Lisesi'nin duvarlarının içinde değil.

Beyazların Kaçışı

Lise yıllarımda sonlarında beyazlar Roxbury'nin bizim yaşadığımız kısımdan kaçmaya başladılar ve birkaç sene içinde orta direk beyazların hepsi âdeta siyahlara yer açtılar. Bu sayede birçok siyah arkadaşım oldu; vaizin oğlu Josh, Roxbury Memorial Lisesi'nin basketbol takımından takım arkadaşlarım Roscoe Baker ve Hewitt Joyner bunlardandı. Lisede basketbolu çok ciddiye alıyorduk. Takımın yıldız oyun kurucusu Tony Santio İspanyolca dersinde uyuyakalınca, akşamki büyük maçtan önce Tony şekerlemesini bitirip uykusunu alabilsin diye İspanyolca hocamız Bay Bonner bütün sınıfı sessizce dışarı çıkarmıştı.

Sosyal baskı giderek arttı ve Maple Caddesi'ni terk eden en son beyaz aile biz olduk.

Sanat Okulu

On dokuz yaşındayım, Sanat Okulu'nda ilk senem... Roxbury'den Brookline'a taşınmıştık. Süt hâlâ Hood veya Whiting süt şirketleri tarafından cam şişe içinde dağıtılırdı ve anemin, boş şişenin ağzına, ek litre talep ettiğini gösteren bir rulo kâğıt yerleştirmesiyle yenilenirdi. Bunlar isimsiz kişilere yazılmış şahsi notlar idi. Boşlar, dairelerin kapısına bırakılırdı.

New England'ın havasını severim. Mark Twain haklıymış. Değişmesi için tek yapman gereken bir dakika beklemek... Yazlar sıcak, kışlar karlıdır. Kurumuş yaprakların ayağımın altında çatırdamasını dinlerken o zamanki Beale Caddesi, Şimdiki Longwood

Caddesi'nden aşığı yürüyorum. Sonbahar çok renkli yapraklar getirir, ilkbaharsa beyzbol sezonunun habercisidir. Bir keresinde yeni sezonun açılış gününde kar yağmıştı. Boston Globe, Red Sox'un sahası olan karla kaplı Fenway Park'ın bir resmini yayımlamıştı. Sonradan Red Sox taraftarı olmama rağmen ilk senelerde Boston Braves delisiydim. Warren Spahn ve Johnny Sain'de muhteşem bir atıcı ikilisi yakalamışlardı. Spor yazarları şöyle bir ifade icat ettiler: "Sain ve Spahn, yağmur duasına dayan!"

Satchmo

Boya lekeli eller ve kıyafetlerle okuduğum Massachusetts Sanat Okulu'na, orada geçirdiğim dört sene boyunca, sıcağa, yağmura, soğuk ve kara aldırmayan bir postacı gibi her gün 20 dakika yürüdüm. Bu süre zarfında annemlerle yaşamaya devam ettim. Mezun olduktan sonra yedek subaylar kervanına ben de katıldım. Başkan John F. Kennedy'nin Berlin Duvarı'nın inşa edilmesine yardımcı olmak üzere beni de "oraya" göndermeyeceğini ümit ediyordum. Berlin Duvarı'nın önce yapılmasını, sonra da yıkılmasını izledim.

Brookline'daki ev sahibimiz, Boston'un meşhur gece kulüplerinden "The High Hat"te çalan bir müzik grubunun başıydı. Bir gece hem akşam yemeği hem de Louis "Satchmo" Armstrong'u dinlemek için ailemizi kulübe davet etti. Armstrong, muhteşem bir caz şarkıcısı, trompetçi ve kelimeler yerine sesler ve heceleri kullanma sanatı olan scat vokali icracısı idi. "Satchmo" o kocaman gülüşünü yaparken önündeyim ve kendini enstrümanına vakfederek saatlerce çalışmasından dolayı alt dudağının istiridye sırtı gibi sertleşmiş olduğunu fark ediyorum. Eğer başarılı olmak istiyorsanız, ne pahasına olursa olsun özenle çalışmak gerekir.

Boston Latin Okulu'ndaki İngilizce dilbilgisi öğretmenim Bay Sullivan bir gün yüksek sesle ilan etmişti: "Canın acımıyorsa çalışmıyorsun demektir."

Picasso'nun Dur Durak Bilmeyen Elleri

Mass Art Okulu'nda 60'ların bir sanat öğrencisinden beklenen her şeyi yapıyorum. Öğrenci arkadaşlarımla yakınlardaki bir meyhanede şişesi 10 sente biraları götürüyoruz, bir yandan da bir mürekkep damlasına 'el' denebilir mi, hatta eli bırakın, sanat denebilir mi, bunu tartışıyoruz. Picasso'nun dur durak bilmeyen elleri olduğunu okumuştum. Bir Paris bistrosunda ekmeği küçük şekillere sokmuş, alışılmadık nesneleri belli bir açıda tutmuş, sonra da açığı değiştirerek henüz yediği balığın tabağında duran kılçıklarla bir tasarım yapmıştı. Belli bir şeyi başka bir şeye dönüştürerek onu kendisinin kılardı.

Sanat öğrencisiyken nasıl biri olduğumu okul arkadaşım Leo, Ocak 2013'te Harvard Meydanı'ndaki bir lokantada öğle yemeği yerken şöyle anlatmıştı: "Mutabık olmadığın sistemden uzak duruyordun ve hiçbirimizin anlamadığı şiirler yazıyordun, ama arkadaşlığını kaybedeceğiz korkusuyla bunu sana söylemekten çekiniyorduk. Sen, kendi ilgilerinle kendi seyahatini gerçekleştiriyordun ve şahsını o istikamette besliyordun. Derslere katılmak yerine koridorları arşındırdın. Ne yapılması gerektiğinin söylenilmesinden hoşlanmazdın ve arzuların seni yönlendirirdi. Dünyanın dertlerine derman olarak şiiri görürdün ve gizli bir ilme açtın." Leo şöyle devam etti; "Bu noktaya kadar hayatında yaptığın şeylere şöyle bir bakıp bunları o zamandan görsek hiçbirimiz şaşırmazdık. Biliyor musun, hayatımda tanıştığım tek Müslüman sensin..."

Bu ne denli bir aydınlanma vesilesi oldu bana, anlatamam. Amerika'nın kozmopolit bir şehrinde yaşayan 70 yaşında okur-yazar, akıllı bir adam hayatında hiçbir Müslüman'la tanışmamış. Amerika'nın Ortadoğu politikalarını nasıl şekillendireceğini bilemiyor olmasına şaşmamalı...

Hayatım boyunca kontrolümün dışında bir istikamete doğru yönlendirildim. Bir şeyler arıyordum, dahası aradıklarımın bana

sunulandan farklı şeyler olduğunu biliyordum, ama hâlâ dünyaya raptolmuş bir hâldeydim.

Gurdjieff Okumalarım

Sanat Okulu biz erkek çocuklara bazı garip özellikler verdi. Figür çizimi dersinde güzel çıplak bir model odanın ortasındaki yüksek tabureye oturur ama biz onu görmezden gelip, stüdyoda karşımızda oturan kızın eteğinin altında ne olduğunu birazcık olsun görmeye çalışırdık. Ne de olsa hepimizin içinde bir kâşif yatar. Sanat, kültür, spor, kadın, maneviyat, zihin açan ilaç kâşifleri; ne olduğumuz ve neden burada olduğumuza dair bize ipucu sunacak herhangi bir şeyin kâşifi... Büyük bir ciddiyet gibi görünen bir hâlin içinde hayatlarımıza maksat bulmaya çalışırdık. Televizyondan kaçardık ve dizüstü bilgisayarları ve cebe sığan telefonları rüyamızda bile görmezdik. Odamda resim yaparak ya da G. I. Gurdjieff'in *All and Everything* [Hepsi ve Her Şey] adlı eserini okuyarak saatler geçirirdim. Sonra bir an geldi ki dünyayı değiştiremeyeceğimi, fakat kendimi değiştirebileceğimi fark ettim ve o noktadan sonra eşyaya farklı bir gözle nazar etmeye başladım. Artık küresel ölçekte ne olup bittiğinin bir önemi yoktu. Önemli olan; benim kendi varlık âlemim ve bu âlemin, hem dışındaki hem de içimdeki âlemle olan rabitasıydı. Zâhir ve bâtın, gizli ve âşikâr...

Salı günleri dersi eker ve ya arabamla ya da otobüsle New York'a, Willem Nyland'ın "Gurdjieff, bilinçli ve uyumlu bir insan olmak için kişi kendi üzerinde nasıl çalışmalı?" konusundaki konuşmasını dinlemek için Lexington Avenue'daki çatı katına giderdim. Kaçırdığım dersler için hiç endişe etmezdim, çünkü bu yolculuğu benimle birlikte yapanlardan biri resim hocam George Lockwood idi. Bizimle birlikte gelen diğer kişiler, fotoğrafçılar Paul Caponigro, Marie Cosindas ve aktör Montgomery Clift'in yeğeni olan Bill isminde genç bir çocuktur. Seneler sonra New Mexico'ya

taşındı ve Factory Butte'yi öyle bir resimledi ki baktığınızda sizi rüyalar âlemine götürürdü. “Toplantı”dan sonra beş saatlik Boston yolculuğumuzu yapar ve sabahın erken saatlerinde, daha şafak sökmeden şehre varırdık. O zamanlar Bill Clift’ten 2-3 yaş büyük olmama rağmen 20’den büyük olamam.

İlk gerçek kız arkadaşım ya da olgun ilişkim bu zamanda hayatıma girdi. Suzanne kısa bir evlilik yaşamıştı, dolayısıyla benim o zamana kadar ancak hayal gücümde var olan belli ‘fiziksel sanatlarda’ tecrübe sahibi bir ustaydı. Uzun saçları kumraldı, her zaman tatlı bir kokusu vardı. Greenwich köyündeki dairesi küçüktü ve boş zamanlarında kendi yaptığı el işi nesneler ile dekore edilmişti. Gurdjieff toplantılarında ve Bay Nyland’ın Brewster’daki arazisine haftasonlarında gittiğimiz birkaç ay boyunca beraber olduk. Fazlaca hafifmeşrep olduğundan, gruptan yaşı büyük bir marangoz için beni terk ettiğinde şaşırmadım. Bir süre sonra onu da terk etti ve 11. Cadde’de patlayıcı aletler yapan ve sistemi sabote etmek isteyen “Weatherman” isimli bir terörist gruba katıldı. ‘İki Mayıs Hareketi’ olarak başladılar, sonra SDS (Demokratik Bir Toplum İçin Öğrenciler) ile birleştiler ve bunların bir hizbi “Weatherman”e dönüştü. İsimlerini Bob Dylan’ın bir parçasından almışlardı.

*Belaya bulaşma, göze batma,
Rüzgârın hangi yönden estiğini bilmek için
Hava durumu sunucusuna ihtiyacın yok.*

Mike Gibi Olmak İstiyorum

Üniversitede basketbol oynadım ve bir keresinde 40 derece ateşle maça girerek 32 sayı kaydettim. Basın kartım sayesinde Boston Celtics maçlarını seyrettiğim Boston Garden’a bedava girebiliyordum, bazen de maçları basına ayrılan kısımda, arkadaşım, akıl hocam ve aynı zamanda *Record-American*’ın spor muhabiri olan

Bill McSweeney ile birlikte izliyordum. Bill, Kore Savaşı'nda kahraman olmuştu, artık İhtiyati Kuvvetler'de albaydı. Massachusetts Sanat Okulu'ndaki son senemde, bir basketbol takımına seçilmeden hemen önce, ben de İhtiyati Kuvvetler'e yazıldım.

O günün basketbol kahramanları Bob Cousy, Bill Sharman, Bill Russell ve istenmeyen rakip Wilt "Uzun Bacak" Chamberlain idi, ki oyunun gelmiş geçmiş en muhteşem pivotlarından biridir. George Mikan'ın, oyunun daha hızlı akmasını sağlamak için getirilen 24 saniye kuralından önce Minneapolis Lakers'da oynadığı zamanları bilirim. Yaklaşık 2.13 boyuyla zamanın diğer oyuncularına tepeden bakardı. Uzun kollarını yukarı doğru açar ve neredeyse hiç zıplamadan topu potaya bırakıverirdi. O günlerde basketbol yeknesak bir süratte akardı ve pek zıplama olmazdı.

Bunlar, Chicago Bulls'un Michael Jordan'ı, insanların oyun algısını altüst etmeden önceydi. Jordan siyah bir melek gibi havaya yükselip potaya doğru süzülürdü ve tek eliyle tuttuğu topu, diğer oyuncuların asla erişemeyeceği bir yükseklikten potanın içine smaçla bırakırdı.

Spor alanındaki ünlülerimizin yeteneklerine hayrandık, bu yüzden düşüncesiz davranışlarını affederdik. Ama onlar çocuklarımız için örnek olamayacaklarını görüp artık onlara olan hayranlığımızı öldüresiye dek kumar oynadılar, aldattılar, HIV kaptılar, ne kadar kadını 'fethettilerse' o kadar övündüler... Gerçek kahramanlara rast gelmek çok zor oldu.

Zamansız Ölüm

Sanat Okulu'ndaki kız arkadaşım kızıl-kahverengi saçlı bir mahallî güzellik kraliçesiydi. Seneler sonra başka biriyle evlendi ve iki çocuğu oldu. Üçüncüye hamileyken Revere'daki bir su kulesine tırmandı ve karnında küçük çocuğuyla kendini boşluğa bıraktı. Sebebi, alkolik bir baba, babanın sorumsuzluklarını